

A kitüntetés a szakmától érkezett...

Elismerés a néprajzkutatóknak

Dr. Juhász Antal egyetemi tanár, a Szegedi Tudományegyetem néprajz

tanszékének tanára, a közelmúltban Györffy István-émlékérmet kapott. Az elismerés szigorúan szakmai jellegű, hiszen a Magyar Néprajzi Társaság ítéli oda az arra érdemesülteknek. Az elismerés rangját emeli, hogy Györffy a XX. század egyik legkiválóbb néprajzosa, aki munkásságával a magyar néprajz- és történettudományban Alföld-kutatóként vált híressé.

A szegedi egyetemi tanár elmondta, hogy a Györffy-émlékérmet 1975 óta ítélik oda az arra érdemesülteknek. Idén rajta kívül a névadó tudós egyik tanítványa, a most 93 éves, Újváginé Kerékgyártó Adrienn részesült még ebben a kitüntetésben.

Arra a kérdésre, hogy ő hogyan érzi: munkásságának melyik területe az, amelyik miatt kiérdemelte az elismerést, dr. Juhász Antal elmondta, hogy az átadási ünnepségen a méltatásban néprajzi kutató tevékenységének több ilyen része is említést nyert. Ezek között van, s ezt ő is szívhez igen közel állónak érzi, a tápai kutatási terület. Fiait, 1967-ben Tápé nagyközség tanácsától megbízást kapott, hogy Ilia Mihály irodalomtörténésszel együtt, készítse el a Tápé története és néprajza című kötetet. Tápé így nevelő iskolája volt a tanár úrnak, múzeumi

Dr. Juhász Antal egyetemi tanár a jövőt is tartalmas munkával tudja csak elképzelni. (Fotó: Schmidt Andrea)

pályája kezdetétől, hiszen Ilia Mihállyal együtt írták a tápai gyékényszövegről és szókincsről egyik első tanulmányukat, amely az Egyetemi aktában jelent meg. Azóta is sűrűn látogatja ezt a környezetet.

Juhász tanár úr azt is elmondja, hogy az Ortutay nemzedéket követően (a neves néprajztudós is a szegedi egyetemen tanult, s itt habilitált egyetemi tanárrá, akkor szervezett tápai szemináriumot) Katona Imrénél, Bálint Sándornál és az azt követő generációnak is Tápé vált „főnevelő iskolájává”. Hozzá teszi, hogy a hatvanas évektől folytatott néprajzi kutatások egyik sarkpontja az említett Tápé-kötet.

A hatvanas évek második felében kezdte a tanyákat járni. Ismeretes, hogy az akkori időben a pártállam a tanyák visszaszorítására törekedett. Kezdték megszüntetni a tanyasi iskolákat, sokan a veszharangot kongatták. Ezért tartotta szükségesnek a kutatást, a tanyajárással egyidejűleg – sokszor kerékpáron, majd a múzeum gépkocsiján –, történeti forrásokat is kutatott. Ezek között például a szegedi tanyák kialakulásának történetét, amellyel Bálint Sándor és mások is foglalkoztak, még nem volt kellő mélységgel feltárva. A hetvenes években jelentek meg erről a témáról az első tanulmányai, a nyolcvanas években pedig egy kapitális disszertációban

sikerült teljessé tenni ezt a kutatást – a szegedi táj tanyái történeti néprajzában, népi építészeteinek feltárásán.

A tanár úr munkája kapcsán beszél egy újabb kedves témájáról: a sándorfalvi kutatásokról is. Ott töltötte gyermekkorát, onnan került a városba, az egyetemre is. Meghatározó gyermekkori élményei is ehhez a településhez kötődnek. A hetvenes években a helyi nagyközségi tanács elhatározta, hogy a falu születésének a centenáriuma-ra kötetet jelentet meg a község történetéről, népeletéről. Édesapámmal, aki a történetet írta meg ennek a százéves falunak, nagy szeretettel vállalkoztunk erre a feladatra, s örömmel jártam ki adatszol-

gáltatóimhoz. Akkor már kitágult horizontú kutatóként közeledtem gyermekkorom színhelyéhez, mondja a néprajzkutató.

Juhász tanár úr több környékbeli település monográfiájának elkészítésében is részt vett, 1991-ben a Móra Ferenc Múzeumból került át a néprajz tanszékre, s annak 1999-ig volt a vezetője. Bevallása szerint, az oktatás mellett, kutatásaiban mindig tájban gondolkodott. Az Alföld népelete, történeti néprajza foglalkoztatta. A hatvanas évektől alakította ki kapcsolatait a volt Jugoszlávia területén Bácska, Bánság kutatóival, a szabadtéri, a zentai, az újvidéki múzeumokkal. Egyik célja volt, hogy egyetemi elődje, Ferenczy Imre, által végzett kutatásokat felelevenítse a Délvidéken. Bálint Sándor szellemisége is kötelezte arra, hogy e kutatásokat folytassa, hiszen ő volt az, aki a szegedi nagy táj népeletét feldolgozta, s a XVIII. század végétől kezdődő szögédi kirajzásokat kutatta. Juhász tanár úr első sorban a három észak-bánsági falu – Majdán, Rábé és Egyházaskér – néprajzi jellegzetességeit kutatta és könyvet is jelentetett meg a kutatás eredményéről.

A Györffy István emlékérem tulajdonosa azt mondja, ez az elismerés további munkára sarkallja, hiszen az ilyen megbecsülés, amely a szakmai kollégák részéről érkezik, mindig jóleső érzéssel tölti el az embert. Tervei vannak bőven, közöttük a Duna-Tisza migráció kutatása, ami még sok éves „elfoglaltságot” jelent számára és az általa irányított néprajzos hallgatók számára is.

Kisimre Ferenc

családi események

Házasság

Ambrus Tamás János és Csányi Angéla, Stefán Béla Attila és Vér Ilona, Bálint László Mihály és Medgyesi Anikó, Szalamia István és Burai Andrea, Kecskés Zsolt József és Molnár Timea, Petrák Tibor István és Gyovai Ágnes, dr. Zoltai Gergely és dr. Fránkó Judit Nóra, Olajos Péter és Spróber Erika Judit, Német Gábor és Horváth Andrea, Timár Zoltán és Miskolczi Andrea, Bódi Tamás és Hegedűs Eszter Izabella, Csényi-Kuhn Antal Gábor és Telek Andrea Ildikó, Bányai Sándor és Kálló Ágnes Kamilla, dr. Bakos Róbert és Pári Katalin, Nagy Csaba és Fekete Zsuzsanna Katalin, Kiss Péter és Tóth Eszter, Bertók Gyula és Gyimesi Laura, Varga Levente Gyula és Lovas Katalin, dr. Katona Róbert László és Székely-Szűcs Kinga, Balla Péter és Brutyó Petronella Katalin, dr. Bálint Gábor és dr. Nyilasi Nikolett.

Született

Rácz Lajosnak és Péter Éva Juditnak Anett, Sipos-Szabó Sándornak és Farkas Melindának Bence, Mihály Zsoltnak és Marzsea Andrea Katalinnak Zsófi, Nagy Attilának és Szűcs Hajnalának Miklós Attila, Csik Gábornak és Márta Timeának Anasztázia Maja, Halasi Jánosnak és Bartha Edit Mária Szabolcs János, Vadkerti Szilárdnak és Bán Kinga Ágnesnek Gréta Lilla, Vónoki Csabának és Csúcs Brigittának Dominik, Csurgó József Zsoltnak és Marosvölgyi Magdolának Bence Zsolt, Palotás Sándornak és Tápai Erikának Martin, Szabó Istvánnak és Ószi Kinga Piroskának István Dávid, Vetró Katalin Reginának Regina Laura, Hegyesi Tibor Csabának és Árva Judit Ildikának Dániel Balázs, dr. Lajkó Péternek és dr. Gyurkovits Zoltán Áron Péter, Nacsa Andrásnak és Hegedűs Anitának Vivien, Farkas Zsoltnak és Fodor Katalinnak Viktória, Ötvös Imre Zoltánnak és Bozó Beáta Szilviának Marcell, Bálint Zsoltnak és Berta Andreának Ádám, Hős Árpádnak és Andá Évának Zsanett, Rácz Zoltánnak és Polyák Évának Viktória Éva, Hunyadi Zsoltnak és Gulyás Éva Csillának Anna Laura, Hunyadi Zsoltnak és Gulyás Éva Csillának Marcell Dávid, Palotás Jánosnak és Szakács Melinda Erzsébetnek Bálint András, Langó Róbert Jánosnak és Budai Ildikának Patrik, Palkovics Istvánnak és Gangl Mária Éva Mária, Vörös Jánosnak és Mészáros Mártának János, Várai Györgynek és Hódi Mártának Melinda, Engi Zsoltnak és Hölcz Helgának Elizabet, Szűcs Sándor Imrénél és Szabó Tünde Brigittának Emese Virág, Szabó Istvánnak és Parti Margitnak Ákos, Szirák Zoltán Györgynek és Virágos-Kis Editnek Norbert, Hemző Józsefnek és Berta Erzsébetnek Tünde Erika, Dominik Imre Lászlónak és Farkas Zsuzsannának Ágnes Piroška, Nagy Sándor Istvánnak és Szarka Erzsébetnek Vivien, Róza Istvánnak és Czékus Anikának Kata, Barna Sándornak és Harsányi Editnek Gréta Edina, Sári Róbert Tibornak és Kiss Krisztina Klárának Tamás, Hachbold Tibornak és Makai Lillának Gergő, Officir Zsolt Jánosnak és Gárdián Erika Juliannának Regina, Zsikó István Lászlónak és Oltyán Katalinnak Izabella, Ludányi Tibornak és Barbács Gizella Arankának Gábor, Szombathelyi Lászlónak és Szabó Gyöngyinek Adrienn, Teleki Attilának és Bodar Csillának Henriett Csilla, Farkas Ferencnek és Köd Edinának Ferenc, Herczeg Árpádnak és Mózes Mónikának Áron, Csanádi Gábornak és Kálmán Mária Zsófi, Bacsó Szilveszter Zsoltnak és Csáka Nikolettának Vanessa, Cseh László Zoltának és Tánczos Györgynek Bianka, Takács Tibornak és Kriszán Andreának Tibor, Jávori Róbertnek és Takács Krisztina Ildikának Nikolett, Derkovics Istvának és Szilvári Györgynek Dorina, Huszár Jánosnak és Katona Mária Réka, Abonyi Zsoltnak

és Huber Ágnes Mártának Noémi Ágnes, Bánfi Józsefnek és Molnár Ildikának Petra, Hegedűs Imrénél és Gyuris Katalinnak Péter, Janikovics Ferencnek és Tóth Anikónak Balázs Ferenc, Berta Tibornak és Bánkúti Klára Tündének Máté Vilmos, Tóth Tibornak és Molnár Erikának Natália, Balogh Gábornak és Ferenczi Évának Dániel, Toppantó István Zsoltnak és Ábrahám Gabriella Mártának Napsugár Panna, Molnár Krisztinának Istvánnak és Konecz Juliannának Krisztián István, Szekeres Zoltának és Vas Mária Ákos, Szakál Lászlónak és Dimov Marianna Ágnesnek Miklós Gábor, Cérna Józsefnek és Stantic Herminának Glória, Dudás Róbertnek és Erdős Nórának Zoltán, Balog István Lászlónak és Csipak Beátának Boglárka Beáta, Kiss Zoltának és Nagy Krisztinának Rita Boglárka, Gesztési Józsefnek és Galgóczi Csilla Mónikának Bence, Magyar Lászlónak és Németh Kittiének Máté, Kovács Gábor Róbertnek és Csikós Évának Gábor Máté, Piti Gábornak és Mózsek Éva Zsuzsannának András Erik, Borsós Krisztiának és Mészáros Noéminek Kristóf.

Meghalt

Órhegyi János, Róza Miklós, Juhász Mihályné Czirok Mária Magdolna, Nádaí Géza, Takács István, Kapás Dánielné Rékasi Anna, Meggyes Ferenc, Polgár Kálmánné Molnár Erzsébet, Czirok Albertné Gólyi Julianna, Tápai Margit, dr. Répás Nándorné Monostori Rozália, Kun Imre, Kocsis-Savanya Jenőné Karácsony Anna, Bodó Lászlóné Tóth Erzsébet, Mihály Istvánné Posztos Rozália, Gergely Károly József, Nováki Nándor, Varga István Széplál Istvánné Ábrahám Rozália, Simon Miklósné Négyökrű Erzsébet, Huszár Gergelyné Rácz Ilona, Darázs Sándorné Nagy Etel, Batancs István, Kemény Lajosné Ujfalusi Anna, Szilasi Béla Géza, Kiss Emma Veronika, Mihályi Ferenc Károlyné Óvári Irén Veronika, Brandt József, Juhász János, Molnár Ernő, Kiss Gyuláné Szunyvi Erzsébet, Sutka Antalné Dékány Mária Etelka, Mender Ferenc, Tokácsli Lajos, Likó Jánosné Komáromi Katalin, Bálint Dezső, Kokes Károlyasé Gáll Erzsébet, Szelei János, Borús Jánosné Gárgán Ilona, Pakai Józsefné Nyári Irén, Pleván Imréné Szanyi Erzsébet, Kozák Pálné Laki Julianna, Rutai István, Buzás Ernő Mihály, Monostori Antal, Varga Sándorné Pataki Margit, Györkei Sándor, dr. Bertényi Andorné Meggyaszai Sára, Kocsis János Lászlóné Nagy Mária Kórász Ernő, Csébi Sándor, Hatvani József, Nacsa Antal, Kocsis Jánosné Varga Mária Margit, Nagy Andrásné Berényi Julianna, Ábrahám-Türes István, Wahl György Istvánné Dömök Borbála, János Józsefné Sass Mária, Szirbik János, Kéri János, Szőgi Róza Katalin, Katona József, Reszta Miklósné Tápai Anna, Káli Antal, Kovács Ferenc, dr. Mikola Tibor, Csányi Istvánné Tóth Magdolna, Krizsán Józsefné Hegedűs Julianna, Papp János Ilés, Bárdos-Dánszki Ferencné Andó Mária Magdolna, Héring Vilmosné Antal Erzsébet, Tóth István, Losó János, Sós Ferenc, Makra Istvánné Pap Rozália, Kacsuzsi Ilona Rozália, Blasinszky György, Kocsis Ferenc, dr. Hencz Aurél József, Horváth Ferencné Minkó Piroška, Gyuris Dezsóné Berta Rozália Julianna, Ambrus István, Nagy Mihály Árpád, Márki Lajos, Pioke Jánosné Nacsa Anna, Török József, Dobos Gáspár József, Tárnok Nándorné Jójárt Etelka, Janoski Árpád Gyula, Kucsora Károlyné Csizmadia Erzsébet, Császár Vince, Petykó Jánosné Németh Rozália, Ormándi Mihály Mátyás, Budai István, Makalica Mihályné Szanka Mária, Sisák Istvánné Sisák Ilona, Sisák Pál, Mekis Jánosné Dorogi Gizella, Varga Mihályné Szél Ilona, Dimovics József Ferenc, Maczák János, Csizsér Gézáné Kis Mária, Takács Ferenc Gézáné István, Vigh Zoltán Jenő, Dávid Mihály, Lekies Ferenc, Kovács Ferenc.

Személyivel utazhatunk

Budapest (MTI)

Személyi igazolvánnyal is utazhatnak csütörtöktől Horvátországba a magyar és Magyarországra a horvát állampolgárok a hatályba lépő kétoldalú vízum-megállapodás alapján.

A magyar és a horvát kormány között a vízumkötéseltérítés kölcsönös megszüntetéséről szóló, május 23-án Budapesten aláírt megállapodás alapján a két ország állampolgárai útlevél helyett személyi igazolvánnyal, vízum nélkül is beléphetnek a másik állam területére, és ott legfeljebb 90 napig tartózkodhatnak.

Fontos tudni, hogy a magyar állampolgárok csak a 2000 január első napjától kiállításra kerülő, új típusú, kártya alakú személyazonosító igazolvánnyal utazhatnak Horvátországba, a régi személyi igazolvánnyal nem.

Személyazonosító igazolvánnyal csak a 18. életévét betöltött vagy azt megelőzően nagykorúvá vált (házasságra lépett) magyar állampolgár utazhat külföldre, akkor is, ha a személyi igazolvánnyal történő utazást nemzetközi szerződés lehetővé teszi.

Horvátország – Svájc és Szlovénia után – a harmadik állam, amelynek területére magyar állampolgárok turista céljal, személyi igazolványuk felmutatásával beléphetnek.

Szlovéniába a régi és az új személyi azonosítóval is lehet utazni, Svájcba – Horvátországhoz hasonlóan – csak az új kártyával.

Nyköpingtől Szegedig

Repceolajjal – Európán át

Nagyot gondolt egy dán fiatalember és feleségével gépkocsin jött el Magyarországra. Az eset nem lenne különös, ha Leif Otto Pedersen nem egy repceolajjal működtetett autójával tette volna meg a Nyköping-Szeged távolságot. Tegnapi szerkesztőségünkben járt Pedersen úr és be is számolt arról, hogy mit kell tudnunk a különlegeségről. Arról az autóról, amelynek a kipufogója nem büszk, hanem a kerti hússütésnél, grillezésnél tapaszalt illatokat áraszt...

Mint mondták, az ötlet nem új, hiszen 1965-ben a német Elsbett cég fejlesztette ki a növényi olajjal működő motor típust. Különleges tulajdonsága nincs az autójának, hiszen ugyanúgy működik, mint minden más négykerékű, csak jóval kevesebbet fogyaszt. Száz kilométeren mindössze 4 litert. Autópályán, teszi hozzá Leif Otto Pedersen.

Tisztában van azzal, hogy az ilyen üzemanyag előállítás, különösen Európának e részén, nem könnyű. Nincs egyelőre szervezett hálózata a repcetermesztésnek és préselésnek sem, ezt nyilván csak szervezett módon – tehát a ter-

Leif Otto Pedersen tankolás közben: lthton „csak” a boltban vásárolhatunk üzemanyagot a kocsihoz. (Fotó: Schmidt Andrea)

melőktől a gyártókra keresztül a forgalmazókig – lehet megoldani. (Az utolsó ilyen tankolóhely valahol Nürnberg környékén van a Nyugaton is.) Pedersen úrnak vannak elképzelései, ezt a napokban a szegedi polgármesteri hivatalban az illetékes irodában el is mondta, s megértésükről biztosították őt.

Tudniillik a dán mérnök-tanár jövőre szegedi születésű feleségével (s a szeptemberben „érkező” első

gyermekükkel) szeretne a Tisza-parton letelepedni, a környezetkímélő autó propagálásával, majd forgalmazásával is foglalkozni. Mert, teszi hozzá, ez a repceből készült üzemanyag, a préselés után, még egy terméket produkál: a repcegyógyászat, amit az állatok takarmányozására lehet felhasználni. Különböző, vélekedik vendégünk, ez a tájék alkalmas a repce termelésére.

Természetesen, az autó motorját át kell szerelni, ez

eléggé költséges, de hosszabb távon kifizetődő. S a környezetvédelmi céloknak maximálisan megfelel.

K. F.

Leif Otto Pedersen csütörtökön délelőtt 11.30-tól a Kigyó utcában, az MTESZ-székház előtt mutatja be az érdeklődőknek a repceolajjal működő autóját. Aki ki szeretné a kocsit, alkalma nyílik erre a jelzett időpontban.